

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrative á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora...	8 , trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.	

Gran Café y Restaurant Colón.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (o 4 sense escullir), 3 postres, pa y vi.

També s' atmeten abonos á preus ventatjosos. Servei esmeradíssim. Concert totes las nits per un QUINTETO.

Fayans Catalá

Fàbrica de Ceràmica Artística

DE

M. BURGUÉS Y COMP.^A-Crehueta, 92-SABADELL

Pera vender ó arrendar

DOS TALERS SISTEMA INGLÉS PINTA ab tres calaixos y
30 calcas.

Informarán en la Impremta d' aquest periódich.

AMORETAS

Un bon enfilall d' *amoretas* enclou la carta que 'l senyor Giberga, qui porta la mes genuína representació del partit autonomista cubà, enviá dias enrera pera sa publicació á «El Liberal» y en quin escrit si llegeixen una pila de veritats que donan una idea ben exacta de quina es la principal causa de la insurrecció cubana y quins los verdaders culpables d' aquesta fràtricida guerra que, á durar gayre, acabará ab l' honra y ab la riquesa, si un engrunall ne queda, de la pobra Espanya.

La carta del senyor Giberga es un procés terrible de la política seguida per los goberns de Madrid, que preocupats ab las lluytas intestinas dels partits polítichs, no fan altra cosa que sembrar arreu la mes espantosa inmoralitat, descuidant en absolut tots los problemes mes trascendentals de la vida del Estat, abocantlo als mes serios conflictes.

Just y natural es, donchs, que surti qui ab veu autorisada aixequi 'l vel que cubreix tanta podridura y 'ls tiri á la cara á tots los *grrrans* estadistas, que han fet de la rica Espanya la nació mes abjecta d' Europa, bona part de las tremendas responsabilitats qu' haurian de pesar com llosa de plom en sas conciencias, cas que no se l' hajan venuda al major postor, com s' acostuman á vendrer la vida y 'l travall de la patria.

No 'ns proposém publicarla íntegra la carta á la quina 'ns referim del ex-Diputat y Senador antillá, per ser ja bastant coneguda de bona part del públich, però 'n preteném posar de relleu algunas de las *amoretas* que van de dret als quins desde fa massa anys se preocupan en fer la *felicitat* d' Espanya.

En un dels párrafos mes culminats y en lo quin lo senyor Giberga protesta de las acusacions á ell fetas, considerantlo capás d' haverse passat ab armas y bagatges al servey del filibusterisme cubà, tot refermant son amor per l' autonomia de Cuba, diu:

«Mantengo siempre con amor, pero ya casi sin esperanzas, las ideas á que siempre rendí culto. Ellas llenaron los años de mi juventud y los de mi madurez. Quien como yo tanto ha luchado por ellas; quien, al propio tiempo, en su calidad de hombre político consagrado en constante oposición á sus ideas y no á mezquinos intereses, ha debido y debe proceder

con la gravedad que requieren los empeños y responsabilidades de la vida pública, honrada y noblemente profesada; quien solo porque se sentía muy firme en sus convicciones, que nunca alteró en sus naturales mudanzas el curso de los años, aceptó la misión de ser ante la nación uno de los voceros y representantes de su pueblo, y por haberla aceptado hubo de proclamar ante la nación la sinceridad de conducta y la pureza de fines de los suyos y quedó obligado á acreditarlas con sus actos, no ha de cambiar fácilmente sus ideas, como las gacetas cacarean en estos días; y si las cambiare, no habría de imitar á los ambiciosos que sirven y medran con todas las causas, sino á los arrepentidos que lloran en el retiro sus errores.»

NO HABRIA DE IMITAR Á LOS AMBICIOSOS, QUE SIRVEN Y MEDRAN CON TODAS LAS CAUSAS... D' aixó s' en diu posar lo dit á la llaga. ¡Quina vergonya, si en tinguessin, per aquells, casi tots, del nostres *grans homes* publichs que ab lo major descaro, *han servido y medrado* lo mateix dintre la monarquía que dintre la república, desde Isabel II fins á Alfons XIII! Es una *amoreta* ben fibladora.

»Mi decoro—segueix dihent—me impediria tomar puesto hoy entre los que podrían ser mañana los vencedores, entre los que yo creo que lo serán, si no se rectifica muy pronto y radicalmente la política que se sigue en Cuba, y de quienes solo he de pretender lo que todos los hombres pueden exigir en todas partes: ¡el derecho de vivir oscuro y morir tranquilo en la tierra adorada en que naci!»

Completament al revés de lo que pretenen los Cánovas, Sagastas, Morets, Castelar, etz., etz., aquets no tenen patria: com las aus de rapinya, allá ahont no hi troban pera satisfer sa voracitat ne fugen, y santa bona María. Aixís ho farán lo dia de las tremendas responsabilitats. A bon segur que ja hi tenen preparat lo jás. Però llegiu, llegiu, que li sobra rahó ab lo que segueix:

»Pero tampoco quiero ninguna solidaridad con los que en nombre de España, ya en la Península, ya en Cuba, tanta ruina, desolacion y tristeza han traído en poco más de un año á los cubanos. Y ya que á pesar mio he debido salir de mi silencio, sépase—y júzguenme como quieran la ignorancia, el interés, la pasión y la soberbia, conciten sobre mí todas las iras, agoten contra mí el vocabulario de patrioteria vocinglera—sépase que un cubano, que aunque no quiere recordar los titulos que le abonan para hablar en este lenguatje, se cree con autoridad bastante para usarlo, advierte que no están en las maniguas cubanas los mayores enemigos de España: que sus gobiernos, y sobre todo el gobierno actual, son los

que por accion y por omision tienen la mayor responsabilidad en el conflicto pendiente.«

De manera que segons lo senyor Giberga los pitjors enemichs d' Espanya no son los filibusters cubans, sinó SUS GOBIERNOS... ab lo qual som molts que pensém de la mateixa manera.

•Comenzó la insurrección con escasa importancia y cortas fuerzas. Pero la política seguida por el gobierno conservador, *bajo la inspiracion de los eternos enemigos de las libertades coloniales*; la larga serie de torpezas y de injusticias que desde entonces se han cometido, negando á ambas Antillas toda reforma, hasta las ya decretadas; contrariando las aspiraciones mas vivas del pueblo cubano y destruyendo así muchas esperanzas y sembrando grandes desconfianzas; quebrantando el prestigio y la autoridad del partido adicto á la causa nacional en que formaba la mayoría de los cubanos, instrumento preciosísimo que no tuvo España en sus anteriores guerras coloniales y que en la actual destrozó el gobierno ciegamente, en lugar de utilizar la inmensa fuerza que pudo obtener de su acertado empleo: restaurando á los que siempre combatieron y vejan á los elementos liberales de la isla en odiados privilegios de poder, de favor y de influencia; *violando* en beneficio de ellos *leyes, pactos, compromisos solemnes y altísimas conveniencias*; persiguiendo á muchos que solo merecían amparo, alientos y recompensa, y exaltando á otros que nunca sirvieron mas que para el mal; dejando que *la miseria se sintiera en un pais del qual la pudo alejar á tiempo una sana politica económica; vulnerando sentimientos legítimos y dignos del mayor respeto*; cubriendo de incertidumbre y confusión el horizonte, de tal modo, que nadie sabe todavía qué suerte ni qué cargas reservará á Cuba el triunfo de las armas españolas; omitiendo cuanto podía facilitar la pacificación y haciendo cuanto podía fomentar el descontento y la guerra y dificultar la conciliación de la soberanía de la Metrópoli con las aspiraciones de *gobierno propio á que no renunciará jamás el pueblo cubano*; esa política, digo, debía necesariamente cambiar á la larga y ha cambiado ya el problema planteado en los campos de Bayre y de Ibarra en Febrero de 1895 y las condiciones del movimiento insurreccional; debía ganarle, y le ganó la fuerza, medios, éxitos, esperanzas, que superaron á todos los cálculos de sus iniciadores; debía aportar, y aportó, á las filas rebeldes el concurso, en muchos casos impuesto por las más poderosas pasiones é instintos, incluso el de la propia conservación, de hombres que nunca vieron con simpatía y siempre combatieron al separatismo; debía crear, y creó, situaciones y problemas que han hecho pensar á algunos que solo la separación podrá ya darles solución, á pesar de sus inconvenientes y peligros, que no dejan de conocer y temer; debía, en fin, despertar impulsos de pasión y movimientos de contagio, cuyo nacimiento, fuerza y efectos, todo hombre medianamente reflexivo pudo prever...,

Y aixís podríam dir que acaba la carta del senyor Giberga, de la quina 's desprén lo que tot'home diu á solas y que no hi ha cap dupte que està en la conciencia de totas las personas de clar criteri y serenor d' esperit.

Han fet á Cuba lo de sempre, VIOLAR LEYES, PACTOS, COMPROMISOS SOLEMNES, etz., etz., com en la península; han fet que á Cuba LA MISERIA SE SINTIERA EN UN PAÍS DEL CUAL LA PUDO ALEJAR UNA SANA POLÍTICA ECONÓMICA; VULNERANDO SENTIMIENTOS LEGÍTIMOS..; y per aixó, y á mes, per negarse á concedírlos hi lo qu' es de justicia, GOBIERNO PROPIO Á QUE NO RENUNCIARÁ JAMÁS EL PUEBLO CUBANO, es perque tenim á Cuba una guerra fràticida que s' engoleix la sanch de nostres germans y la poca riquesa que encara li queda á Espanya.

LO REGIONALISME AL ORIENT CRETA.

La prempsa s' ha vingut ocupant aquests días de la anomenada insurrecció de la illa de Crèta, de qual fet suposém estarán enterats los llegidors de aquest periódich pels despatxos telegràfichs. La revolta dels cretenses contra l' poder del *Gran Turch* semblava que havia acabat gràcies á la promesa de certas concessions als representants d' aquella hermosa y desgraciadíssima regió, mes no deu esser aixís quan les últimas notícies rebudas confirmen los rumors que de días venian propagantse per tot arreu, de que la situació de la antiga illa helènica, la *rossa Kypris*, havia entrat de nou en un període d' agitació, potser més violent que l' que 's havia pensat ofegar suara. Los cretenses, que á tota costa volen llurarse del jou enervant y deshonrós de la feble Turquia, resisteixen ab singular coratje y ab fermeza propia d' un poble viril, en quals venas hi corre la generosa sanch grega, las embestidas de la soldadesca turca. Las perfídiosas proposicions de pau, las enganyosas promeses del Sultá no son escoltadas ni menos cregudas, y, per tant, l' esperit del poble no consent sufrir ab mansuetut las depredacions del enemicò ni 'ls maneigs de la diplomacia.

Los cretenses son y volen ésser grechs. La població de Creta no ha cessat mai d' ésser purament helènica, malgrat las invasions successivas dels pobles de diferentas rassas y de procedencias distintas. Es més; aquella gent parla encara una mena de llenguatje dòrich que conserva y cultiva ab amor cada dia creixent. Es dir, tenen Pàtria natural y, petita ó gran, rica ó pobre, la volen, la estiman, la defensan, y com aixó es just, y natural, y bò; acabarán com sos germans los grechs, per restaurar sa nacionalitat y sa independència.

Es la historia de sempre. Lo que té arrels fondas en lo cor d' un pahis, ja pòt donar-se com á perdurable y étern en l' ordre del temps. ¿Qué 'n queda á Creta de la formidable invasió y dominació slava de principis de la edat mitjana? Avuy res, ó quasi res. Tan sols lo nom corromput d' algunes poblacions; es inútil buscarli cap més rastre. ¿Y de las invasions árabes y dominació veneciana, aquesta sobretot relativament moderna? Poquissima cosa, puig que es dificil descubrir d' elles senyals evidents. Una y altra gent se fongueren aviat ab los indígenas, ab los cretenses autóctons. Tan sols los albanesos, descendents del soldats arnautas, han guardat llurs costums y dialecte. Los mateixos mussulmans, ó pretesos turcs, no son altra cosa en sa majoria que 'ls descendents dels cretenses convertits desde fa temps al mahometisme á fi d' escapar de la persecució religiosa y fanatisme dels invasors de sa patria. Més no tots abjuráren de sa vella fè, y encara moltíssimas familias mahometanas d' origen grech tornáren á la religió de sos antepassats.

Aixó vol dir que á més de territori y liengua propias, tenen religió distinta de la de la *pàtria oficial*; per lo tant contan los cretenses ab tots los elements naturals que constitueixen per si una nacionalitat.

Y aquesta nacionalitat, ó pátria natural, l' han de defensar sempre; no es d' ara que 'l poble 's desperta ab totas las sevas energias. Lo que 's fa corre de que l' actual moviment cretense es una artimanya de la Inglaterra pera apoderarse de la illa, podrà ser mes ó menos pròxim á la veritat; pero creyém que hi ha quelcóm mès per part dels naturals que 'l simple cambi de dominador.

L' element grech en aquella regió es prou preponderat pera que 's puga afirmar, sense por d' equivocarse, que de lo que ara de nou se tracta es de la reivindicació de la independencia. Es cert que á despit de son valor y esforsos no han lograt encara triomfar de las armas turcas y egipcias que contra ells s' han enviat en diferentas ocasions. Tal vegada trobarán ara 'l premi de sa llarga lluyta per la patria natural y 'l repòs dels continuats sufriments per ella soportats ab heróica enteresa. Tota, casi tota la illa, especialment entre la montanya Ida y 'ls Monts Blanchs, s' ha vist amarada per la sanch dels naturals que á dolls la vessaren per la causa de la independencia, «Las vastas cavernas de Melidhoni, d'u *Eliseu Reclus en sa Nouvelle Géographie Universelle*, tomo primer, plau «140, «en las vessants occidentals del Ida, han sigut lo teatro d' un d' aquets horribles fets de guerra. En 1822, més de 300 helens, casi tots donas, criaturas y vells, s' havian refugiat á la cova. Los turcs encenqueren un gran foch devant de la estreta obertura; lo vent que 'ls ajudava en sa obra de exterminació llenava 'l fum dins del soterrani. Los desgraciats fugiren al fons de la cova, pero en vá; tots moriren asfixiats. Los cadávers quedaren demunt de la terra, sense altra sepultura que la del sediment calis que 'ls recubreix poch á poch; sá y enllá se veuen encara algunas ossamentas que la pedra no ha pas recubert ab son llansol grisench.»

Aquest fet de nostres días, havém de suposar que no s' haurá borrat de la memòria dels fills d' aquells màrtirs de la pàtria, tota vegada que no soLEN ésser oblidats tan facilment actes que, com lo citat, passan à ésser patrimoni inexborrable de la història y de la tradició.

Sia 'l que vulgui 'l resultat del actual moviment cretense; es un fet que també allí, en aquella aislada regió grega, la idea de reivindicació regionalista 's presenta novament ab la mateixa ó major forsa que ho feu en lo primer tercera d' aquest sicle y en èpocas anteriors.

Nostre fi de sicle, donchs, se caracterisa, no cal dubtarho, per aqueixa universal aspiració dels pobles oprimits pera llensar de si 'l jou que 'ls opriimeix. En això hi veyém una forsa de llògica social impossible de desconeixer. S' ha predicat per l' individuo la llibertat, la major independència possible; natural era que també las colectivitats reivindiquessin à sa vegada lo que de diet las hi pertoç.

Creyém, donchs, que Creta, com Grecia, Rumania y Servia, la Bulgaria y 'l Montenegro y la mateixa Samos, podrà desferse d' una vegada de la débil mà de són decrépit amo.

Grega de cor, sa història, sas tradicions, sos recorts de passada grandesa, l' han feta reviure y al rebelarse contra un poder exòtic no fa res més que cumplir la lley de sa rassa. La illa «de las cent ciutats» vol ésser lliure, y ho serà, perque sos fills recordan son passat y detestan son present, y saben prou bé que 'l jou que ja no volen més es de sobras trencadís.

P. C. y G.

(De *La Renaixensa*).

LITERATURA

Una petaca de història

VII

La nova que la mare de mon alumno m' acabava de divulgar, m' havia afectat de tal modo, que mon cor, com una gota de sang desde que brolla de la ferida fins que s' encasta, ja presa, en el sol, havia sofert en sas múltiples impresions tota la gamma del mes delicat sentiment. ¿A que atribuirlo?... Molt fàcil es de comprendrer. Desxifrant l'enigma, sorprès en la cara de la noya desde nostra relació, la esvalotada fantasia meva, revestint mos dubtes ab lo ropage de la realitat, acabava per alarmarme. Jo veyá á las conveniencias socials jugantse 'l destí d' una ignòcenta noya, ab lo capritxo de la sort... Jo veyá al juheu de l' interès tirabuquejant lo cor d' una positivista mare... Jo veyá al egoisme triomfant... Y es per so que, repugnantme sa deificació, ne protestava desde 'l fons de ma conciencia. En aquest estat de sobrexcitació vaig arribar á casa de ma dida. Sens dubte comprengué la lluyta que passava en mon interior, quan, valguentse d' un captivador circumloqui, exclamá: «Noy!... se 'm figura que no estás be... 'm sembla...»

Tot' aquella nit vaig passarla en un escruixidor somni. Al calor de la febre que 'm dominava, s' abocetavan en ma fantasia mil personatges y estrambóticas escenes que, succehintse com a impuls d' invisible ma, semblavan las automáticas figures d' un teatre de putxinel·lis.

Tot fregantme 'ls ulls com per desvaneixer l' última sombra de mon estrany somni, eixí l' endema de casa, dirigintme á la de mon alumno, ab intent de continuar la endarrerida llissó. A mitj trajecte debia escáurem cuan una forsa desconeguda detingué mos passos. «Be; y qué?... —me vaig dir ab serenitat, com si la veu de ma conciencia condemnés mos actes.—•Que mon oncle, satisfent un natural capritxo, s' apoderi d' una noya sens cap mena dé reparo, què una mare, una dona que en sa no llunyana joventut ha sentit batrer son cor al impuls de la mes delicada impresió, consenti en sa filla semblant atropell... Y qué... Acás jo, la derrera expressió d' aquesta hiperbòlica suma que s' anomena humanitat, só qui te de denunciarlos?... Quan lò mon, si se 'n preocupa, es sols pera autorisarho ab son mut assentiment, soch jo qui té de descorre 'l vel de la impunitat?...»

Aixis, capficat per un emball de misantròpicas lucubrations, vaig arribar al pis de mon deixeble. Gayre he m' escapava 'l riure al entrarhi. ¿Qui no s' ha burlat algun cop de sas propias tonterias?... Y no era una galan tonteria l' entabanarme per un assumptó qual ingerencia no m' havia de regoneixer ningú, ja que 'ls primers en ignoràrla eran sos mateixos interessats?... Allí, á mon enfrot, en tan m' asseya esperant que mon alumno deixés los matalassos, s' hi estava la protagonista de mon saynete, ataleyada en son inacabable macassar; ben prop s' ohian las manifasseras petjadas de sa mare, ocupada en una reforma doméstica; mentres que 'l noy, desenrotillant sos organs de vocalisació ab las inflexions mes escruixidoras, protestava devant la suprema autoritat de la cambrera del brusco allanament de son cuarto...

Aquesta impresió de la realitat de las cosas m' entrísti fondament. Ensopit estava al pes de mas cavilacions, cuan una veu, endolsida per la tendresa, va desentabanarme.

—Y, donchs?...—me digué la noya, tot ullantme ab un somris de perceptible goig, mudansa inesperada, y d' explicació difícil á mon entendrer.—Y, donchs... Jo 'm creya que V. no era com los altres?...

—No entench...

—Vull dir que no se li coneixian...

—No atino!...—vaig repetir, accompanyant la expressió ab un arronsament d' espatllas...

—Ja no 's recorda d' ahir?...—replicá, com reconvenintme.—No sab que, al preguntarme per l' origen de ma tristesa... d' aquest encongit afecte que V., sens dubte, experimenta are...

—Ah!... Just... vaig fer jo, mitj somrihent, per recuperá ma naturalitat...—Si... Ja recordo!... Mes, es de tan poca munta 'l que 'm passa... que... no val la pena!... Per cert qu' avuy m' anyoro de no sobtarla ab aquell tint de melangia...

—Se n' anyora?...

—Vull dir... que m' estranya... La costum de trobarla sempre en aquell confós estat d' ànim, que reflectia en son rostre las indecises ombras d' algun pesarós dubte... Mes... Ara hi caych!... ¡quina distracció la meva!... Ara 'm recordo qué m' esplica la sobtada variació que 'n V. observó... ¡y es natural!... lo qu' ahi m' innová sa mare!...

—La mare?...

—S; la seva mare... De modo que, essent tan satisfactori l' aconteixement que motiva semblant canvi... no puch menys que donarli la meva norabona...

No se com me miraria en aquell moment que las paraules se 'm de tingueren á flor de llabis... Un mirar viu, potent, penetrant, que, contingut en son fons un reticulat despreci, me confonia y fascinava alhora. Mon deixable vingué á tréurem dé la confusió.

—Quan vulga!...

—Just... Vejam los temes?... Be; molt be; conformat, —afegí, sens apenas mirarlos.—Repassi ara las dues llissons atrassadas y las hi pendré després pera renovar la lectura.

Mentre lo noy s' acomodava en l' assiento tot preparant sos estudis, jo 'm vaig atansar vers la noya ab cert ayre de cortesía, com si solicités una excusa per ma simulada ofensa.

—Dench, tot ho sab! —me digué ella, visiblement afectada...

—Tot; y pot ser fins detalls que V. ignora... Se que V. vá á ser felis; molt felis; perque 's casa' ab un subjecte que, ja com á especial circunstancia, conta la d' esser ricatxo; sé, ademés, que es una persona que correspontrà á la estima de V. ab tota la afeció d' un cor sensiblement enamorat... y sé... —Li anava á dir, aduch fent esforços pera etxegar la frase: «Y se qu' aquest es mon oncle»... mes ella, aixecantse de son seti ab imperiós ademán, exclamá, ab la enteresa d' una mártir:

—Y sé que V. es molt cruel!...

En aquell acte mon estat de confusió arribá á son paroxisme. Atontat com un beneyt, ni sabia donarme compte de lo que 'm passava. Reposat á la influencia de sa carinyosa veu exculpantse per sos reparos, compren-gui per lo incisiva y seductora de sa mirada tota la ex spontaneitat de sa exclamació. «T' estimal!...» —vaig pensar, ab la fruició de qui toca l' éxit d' una preconcebuda idea. «T' estimal... T' ho confessal!...» Y enardit per la forsa de la convicció vaig tartamudejarli, emocionat, acostant á la seva ma testa:

—Oh!... Si vejés mon cor en aquest acte!... Si s' obrís la válvula de mon front pera donar eixida al munt de pensaments que ab la impetuositat del goig s' empantan!... Si pogués descloure 'ls llabis pera barbotejar impunemente un nom... un nom.... —Mes no se qué 's dirian nostres ulls en aquella iluminosa estona, que nostres llabis s' acostaren fins á besarse, com si obheissén á la corrent magnética d' una divina inspiració.

—«*J'aime; tu aimes; il ó elle aime;*» —deya allavors mon deixable repassant sa llissó ab veu alta.

—Si; *J'aime; elle aime;*—afegia jo, tot recitant à sos peus aquella dolsa melodia de Schubert, composta en alguns moments d' anyoransa, y qual lletra, traduhida al francés, comensa:

«*A toi tous jours
Mes seuls amours! ...*

Poch aprés sa mare 'ns sorprenia en lo mes entussiasta col loquí.

—¿Qué li conta?... Qué li conta?...

—La nova, senyora; ja pot afigurarsho...

—Es tot' una sort, eh?...

—Y tal, senyora. Una persona rica, adornada de recomanables circumstancies; bona figura; paraula fácil; amable á tota proba; ab un cercle de relacions... Com que no hi ha gent de negocis que no 'l conega!... En fi, senyora... «Imprimí ab un gesto mas paraulas, confós per las miradas de la noya.

Fugint de tan relliscosa conversa, vaig acostarme á mon alumno, tot trayentme la petaca, y ab ayres d' ocuparme en sa llissó 'l resto de l' hora... Mes estava neguitós... Havia tastat la mel del goig, y no m' acontentava ab salivarla... Un moment mes ab ella... Un minut, tant sols... Lo temps de jurarli fidelitat á cambi de constància... Emperò la llissó s' acabá y 'l diálech no tingué pas lloch de referse. Al despedirnos, y tot captantme la simpatja de la mare, envanintla per sa conversació y guapessa nos toparem de mans... Un expressiu estrenyement sagellá en aquell acte nostras aspiracions... Y quina xafogor sentia al devallar la escala, ab tot y ésser al prôlech del gay libre de las estacions; ab tot y ésser al comens de la benvolguda y sempre desitjada primavera! ..

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Continuarà)

N O V A S

Nosaltres estém y hem estat sempre en contra del Socialisme que es l' antítesis del Regionalisme.

Nosaltres volém minvar fins ahont sigui possible 'ls drets del idòl Estat, y 'ls socialistas volen acumularhi atributs, donarli poder y drets fins allí ahont possible sia.

Son dues collas que marxan al revés, ben al revés.

Pero per aixó que 'ns fixém en las afirmacions dels socialistas y combatémos sas conclusions falsas, del mateix modo alabém sas conclusions bonas.

Lo Congrés socialista de Londres que ha acabat fa poch sas tascas, entremetj de varias utopias, entremetj d' escàndols, ha votat certas conclusions respecte al travall de las donas y dels noys que haurian de tenir present pera seguirlas los fabricants catalans que vulguin veure, sinó resolta, apaibagada en sas fàbricas la espantosa cuestió social.

Perque aquí hi ha qui se n'aprofita d' aqueix nom de socialista; perque no hi manca qui es entusiasta defensor del *conservadorisme* de butxaca, y s' esgarrifa fins del nom y de la gent que de lluny troba alguna cosa de just en las queixas y clams dels pobres.

Hi ha qui fora moro en defensa de la butxaca y are exerceix d' honrat, de conservador pera millor defensaria.

No fa molt temps en un Ajuntament català un regidor socialista demandava socorros pera 'ls inválits del travall, y certs conservadors fabricants la major part, tenia la... poca pena de negarlos... tot pera robustir la disciplina en las classes trevalladoras; tot sens dubte, pera reforsar los drets intangibles del capital, los drets dels richs contra 'ls pobres.

Aquesta gent que adora y besa 'l peu del Ministre que li promet certas modificacions aranzelarias productivas no resoldrà pas la cuestió social á Catalunya.

Aquests farán cada dia més viva la llaga del anarquisme de que tots patim, sense poder lograr de son gobern ni un miserable augment de la policia ni 'l papu de las leyes de represió del anarquisme.

—*No hay mal que por bien no venga* y viceversa.

Ultimament una discussió agre, com casi totas las discussions de la premsa, portava á dos periodistas francesos sobre 'l terreno del honor.

La calor de que disfrutém fou causa de què 'l desafio s' acabés d' una manera molt amistosa, sense feridas graves ni sisquera una esgarrinxada.

A la primera acomesa, á un dels adversaris que havia estat mes temps del necessari pera *pescar* una insolació, comensá á sortirli sanch per lo nas.

Los testimonis donaren per acabat lo dol inmediatament, puig que las condicions fixaban que s' acabaría... ja primera sanch! Ben fet.

—Llegím en un periódich:

«Tant ó potser més que 'ls més acérrims, exagerats y fanátichs catalanistas, sentim y plorém las desgracias y 'ls desconhorts de la nostra terra; anyoréni, com lo que més, las gestas de glorias catalanas y las voldríam veure renaixer y pendre part en ellus... més avans que tot y sobre tot, volém ab desitj lo triomf de nostra santa Relligió Católica, assumpto que per desgracia poch han tocat y no pas com á primer ideal han posat bona part dels que 's titulan catalanistas en lo manifest de sas aspiracions.

Aixó pensant y rumiant, no podém ni volém creure, donchs, que sia causa bona, una causa que defensau barrejats donantse fortas abrassadas y estretas de mà, per exemple, catòlichs y masons, ateus y espiritistas, fatalistes y escéptichs y tot una munió de sectaris de tota llureya.

Enhorabona, y 's comprén, que s' uneixin tots aquets y altres que fan guerra, á la sorda ó ab gatzara, á nostra Relligió, pero units ab nosaltres, perseguir junts una idea y pensar que ha de sortir quelcóm de bo... es, ademés d' ésser tasca de mals catòlichs, falta de sentit comú. D' aquesta

manera, y ab tals companyias, ¡may! ¡may! primer que s' enfozi Catalunya si de tals elements ha de venir sa salvació.

Retrayém aquest argument, mil voltas repetit, pera tornarlo en contra dels enemicichs de Catalunya.

Hi há qui als catalans acusa d'anar tots plegats, tots plegats si, contra 'ls enemicichs de la terra.

Y fins qui diu que avans d' aixó que s' enfonzi Catalunya.

Es á dir: y qui avans d'anar ab *tots* los catalans prefereix anar ab *tots* los enemicichs de Catalunya, contra la qual hi ha gent de tota mena, *catòlichs y masons, ateus y esperitistas, fatalistas y escéptichs y tota una munió de sectaris de tota llureya*.

Lo catalanismie no es un partit renglerat ab quefe al devant com un partit parlamentarista. Lo Catalanisme es tot un poble que renaix, es una Nació que s' aixeca, que vol ser á la llum del sol lo que es dintre de l' ànima, que vol ser com sempre ha sigut.

Es veritat que qui lo anterior afirma afegeix que som ab la gent castellana d' una mateixa *nacionalitat* (!) encare que més avall diu que com á catalanista desitja la *federació*, lo qual sino es un federalista racionalista que prescindeix de lo fet real y verdader de las nacionalitats històriques no sabém pas lo que es.

Los catalans tenen un exemple que imitar en la Bèlgica ahont lluytaren tots catòlichs y protestants contra 'ls opresors de la pàtria, logrant aixis tenirla lliure pera encarrilarla per bé de tothom en las vias de la més explendida civilisació, unida felisment ab lo triomf de las ideas cristianas sàbiament portadas al govern pel partit catòlich nacional.

—Diu «L' Olot» de Olot:

«Al senyor Navarro Reverter se li véu al pelo que es comerciant.

O sinó no hauria parlat del estancament de la sal.

Y es que s' ha avingut ab algún especialista en malalties del estómach y li ha dit:

«Sense sal no 's pot pahir; si l' estanquém, com no se 'n podrá gastar sinó per medicina, ningú menjará com cal, ergo 'ls pahidors á ca'n taps y la feyna per vosté y 'ls quartos per mi.»

¡Ché! Que té veyém la quá.

¡Y 'l poble ho soportará sempre aixó!

¿Quan vindrá l' regionalisme á fer la lley á tots los caps de pom d' escala que 'ns desgovernan?

—No fa gaires días se va reunir en sessió la Real Academia de la Llengua Espayola, pera procedir á la elecció d' un académich correspondent de la mateixa.

Entre 'ls reunits va regnar lo desacort més gran, puix que cada hu proposava á un seu amich ó protegit.

No sé qui va dir que 'l provinciá més digne de nombrarse era en Manyan y Flaquer, mes també va tenir forsa oposició no sabém per quins motius.

En Joan Valera va tenir l' acudit de proposar al gran dramaturg y poeta de Catalunya n' Angel Guimerá, mes fillets de Deu! que va haver dit! en un moment se van descadenciar totes las tempestas convertint alló en una bogeria. Semblava talment que l' mon hagués de finar.

En lo momet de més esvalot, una veu inspirada, ab accent profétich, va dominar las demés. Era 'nada menos' que la afeminada cotorra de la de la democracia que havia obert lo seu 'pico de oro'; lo verb reinflat y buyt dels republicans espanyols, l' insigne aristocrata-federal renegat 'n Emili Castelar, que tornant á exercir de 'elocuente tribuno' va engrigar un enflall de besties contra en Guimerá, acabant lo gran xerraire diuent:—En Gimerá es un anti-patriota, un anti-espayol, es un boig... !Es, sefiores, el Maceo catalán!

—D' un colega de Barcelona que molts viatjants de fàbricas que han corregut Espanya en demanda d' encárrechs de género, regressan molt descontents de la miseria que veuen en l' interior y en los pobles de las provincias Vascongadas, Galicia, Asturias y abduas Castellas.

—Procedent de Centre Amèrica y Antillas ha arribat nostre paysá, 'l distingit orador sagrat R. P. D. Esteve Tarradas, Escolapi Missioner Apostolich. Sos numerosos amichs rebráu ab satisfacció tan agradable nova, paig son moltas las simpatías de que goса. Sia benvingut y que sa estada entre nosaltres sia aquesta volta ben llarga.

—Fa poch que á Hungría van colocar la 1.ª pedra d' un monument commemoratiu d' Arpad, prop dels murs de la antiga fortalesa de Munkachs (alta Hungria) en que, segons la tradició, s' establi lo primer campament de magyars.

La gran gentada que hi va acudir va aclamar ab crits entusiastas al ministre de Justicia, Eudely, que va celebrar la gloria dels seus passats y va proclamar ab alta veu «los principis d' ardent patriotisme y de tolerancia reciproca entre las diversas nacionalitats quina unió constitueix lo poder de la patria Hungaresa y lo tresor de la llibertat.

—Han transcorregut los días de la Festa Major sense res que mercíxi confirmarse, a no ser los solemnes oficis celebrats en la parroquial de Sant Feliu y 'ls celebrats en societats y diferents llochs públichs

—Lo *Díario oficial* publica una circular, en la que s' ordena la concentració dels excedents de cupo dels reemplassos del 94 y 95.

Lo dia 12 del actual se verificará la concentració dels del 95 en las corresponents capitals de sas zonas.

La concentració dels excedents de cupo del reemplàs del 94 s' verificará en las capitalitats de las zonas de la Península en los días que ab la deguda anticipació designin los capitants generals respectius.

Per lo ministeri de la Guerra s' determinará oportunament la fetxa en que ha de verificarse la concentració dels excedents de cupo del reemplàs de 1893, pera rebrer la instrucció militar en lo número que exigeixin las necessitats del servei.

—Sembla que ha sigut informat favorablement l' enllàs de las mallas telefòniques de Sabadell y Tarrassa ab Barcelona.

—Lo *Boletín oficial* de la província anuncia que s' han de provehir per concurs las tres notariats vacants de *Sabadell*, *Sant Sadurní de Noya* é *Igualada*.

Los aspirants deuen presentar sas solicituts dintre 'l plasso improrroitable de 60 dias naturals.

—Segons està anunciat avuy debutarà en lo Teatre Cervantes, convertit en Circo, una companyia ecuestre, gimnàstica y acrobàtica.

—Desde las passadas festas de la Festa Major que vesteixen de uniforme los individuos de nostre cos de policia.

—Per traslado del Rvnt. don Miquel Grau, ha sigut nombrat vicari de la parroquia de la Concepció, lo Rvnt. D. Vicenç Casajuana y Marimón, vicari que fins hora havia sigut de Molins de Rey.

—La companyia del Sr. Borrás posarà ab escena avuy à la nit en lo Teatre dels Camps de Recreo los dos dramas castellans *Flor de un dia* y *Espinases de una flor*.

—Nostre colega la *Revista de Sabadell* crida l' atenció de nostra primera autoritat sobre l' abús que cometen los xicots que venen los diaris que arriban en l' últim tren, cridant pels carrers barbaritats com *la gran revolució de Valencia*.

Convindria's posés limit à semblants *anuncis timos* à fi de que no surti perjudicat lo públich que de bona fè 's gasta cinc céntims.

Los diaris en qüestió que arriban à aquella hora son precisament lo célebre *Ciero* y *La Publicidad*, ó sian los dos prototipos del periodisme industrial de nostra terra.

¡Los desterressin à Madrid!

—Copiém:

«Diu un periódich de La Corunya que 'ls minyons presentats últimament à regoneixement devant de la comissió provincial y declarats útils s' estan embarcant la majoria, sense que se 'ls hi posi cap entrebanch, cap à la America del Sur, avans de que 's verifiqui 'l seu sorteig y son ingrés en l' exèrcit.

Se diu que quan se verifiqui 'l sorteig, ab prou feynas hi haurà à la Peninsula la meytat dels minyons que han presentat los Ajuntaments.

Se diu també que ab la major tranquilitat recorren actualment los districtes d' aquella província alguns agents oferint embarcar per «cinquanta ó cinquanta cinc duros» à tots los minyons que ho desitjin.»

Sense comentaris.

—Ha rebut lo grau de llicenciat en Dret Canònic en el Seminari central de Valencia l' entusiasta catalanista, y Rvt. D. Joseph Perarnau

y Cirera, Doctor en sagrada Teología, Catedràtic de Llògica y Secretari en lo Seminari de Solsona. De tot cor felicitém al Dr. Perarnau y en sa ja brillant carrera li desitjém més y més prosperitats.

--Llegim:

•Pera l' batalló de voluntaris que s' organisa à Madrid, s' ha disposat que 's construixin en Barcelona 1115 portafusells y 114 cartutxeras y carteras.»

Ab lo que 's veu serà l' únic lloc d' Espanya la *Vila y Cort* ahont podrá organisarse un batalló cumplert.

Y 's compren, com que es ahont hi ha mes ganduls y tot va per recomanacions, haurán promés un empleo decent á cada voluntari per quan tornin de defensar la bandera *roja y guadra*.

A nosaltres y aixís deuen pensar los verdaders patriotas, nos sembla molt just que vaigin allá á defensar la integritat de la patria primer los madrilenys que aixís potser no será igual *predicar y rebrer*.

—A Zaragoza y á Valencia hi ha hagut alguna intentona, á la primera, una manifestació protestant, perque no vaigin mes soldats á Cuba, y á la segona una petita sublevació de gent armada.

Tots los periódichs atribueixen aquets fets á maneigs filibusters, pero hi ha que pensar molt y donar una mirada á las moltas calamitats perque atravesa la Nació Espanyola y ferse càrrec de lo molt contós qu' està avuy dia lo directori del Estat Espanyol.

Nosaltres nos guardarém prou de dir si 'ls fets passats han sigut produits per excés de patriotisme ó per maneigs filibusters; lo que si recomaném al govern que 'ns regeix, una dessiciva resolució y que miri de arreglar la qüestió de Cuba d' una forma ó altre; ó sino... Deu vulga que tot vaigi be.

—Durant lo passat mes de Juliol ha adquirit lo Museu Episcopal de Vich los objectes següents:

Tres destrals proto-històricas, una petita patina y una patera de vidre, de gran estima per ser magníficament conservadas; un tros de *terra-cotta* ab un hermós cap de dona, pertanyents tots tres al art romà. Las seccions posteriors s' han aumentat ab un breviari vigatà del sigele XIII, escrit en paper y en pergami; un interessant tractat de cronologia desde la creació del mon fins al Papa Innocenci III; una curiosa descripció de la grandesa y cosas admirables de Roma; un llibre en lo que s' explica 'l curs del sol ab altres cuestions astronómicas; un evangeliari y las reglas pels Canonges de Sant Agustí, al final de las que hi ha un necrologi, còdices tots del sigele XIV y adornats de miniadas inicials ab figures. També han arribat un estrep del XVI y un esperó del sigele XVIII ben interessants com obras de cerralleria; una escudella de reflexos metàlicos del sigele XVI, y un present del Iltre Sr. Canonge Collell, consistent en una hermosa estàtua de Santa Isabel molt d' apreciar com obra d' escultura.

d' últims del segle XVII; de D. Marian Aguiló un crucifix del segle XII que enriqueix notablemet la secció d' escultura romànica y de D. Rafael Puget un bonich plat ab decoració policroma.

—En lo Teatre Euterpe tindrà lloc avuy à la nit una extraordinaria funció dramàtica per la companyia que dirigeix lo primer actor D. Arthur Parera, posantse en escena la preciosa comèdia en tres actes, del reputat autor D. Joseph Feliu y Codina, titulada: *Maria del Carmen*. Abarrà la funció ab la xistosa comèdia castellana en un acte *Robo y envenenamiento*.

—Ja fora hora de fer llimpiar ó treurer los fanals de gas de la Rambla.

Pensi aquell à qui incumbeix semblant determinació que 'ls fills de Sabadell no podém consentir tan grant deixadesa sense la mes viva protesta.

—Segons s' assegura, ha quedat disolta la Banda Municipal d' aquesta ciutat.

—Nostre estimat amich y company de redacció en Modest Durán y Folguera, ha sufert la trista pena de veurer morir à sa filleta Maria, xamosa criatura qu' era l' alegria de sos avuy als gits pares. No cal dir quant sentim la pena qu' affligeix en aquests moments al nostre bon amich y sa bondadosa esposa donya Josepha Benito y demés apreciable familia, pera quins preguém à Deu los hi concedeixca cristiana resignació en sa lamentable desgracia.

LA CATALANA

Companyia de Segurs contra incendis y Explosions de Gas

A PRIMA FIXA

Autorisada per Real Decret de 25 d' Agost de 1865

ÚNICA EN SA CLASSE DOMICILIADA À CATALUNYA

ESTABLERTA A BARCELONA

en la casa de sa propietat

CARRER DEL DORMITORI DE SANT FRANCESCH, N°. 5

Capital social: 20.000,000 de rals

Unich agent en aquesta ciutat, JOSEPH CAPMANY.-Corominas, 57

Imprenta y Encuadernaciones de Pere Tugás. Carrer de Calderon, 36.—SABADELL